

KÖNNYŰGÉPKEZELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

KÖNNYŰGÉPKEZELŐ

Feladatok és tevékenységek

A könnyűgépek körébe azok az emelő szerkezetek tartoznak, amelyek viszonylag egyszerű fizikai eszközként az ember számára ősidőktől fogva rendelkezésre állnak. Az ókorban is ismerte már az ember az éket, a csigát, a kétkarú emelőt, amelyeket a monumentális építkezéseknél az anyag továbbítására, emelésére használt fel. Ezek az eszközök már a kezdetekben is egyfajta ügyességet, jártasságot követeltek azoktól, akik használták. Napjainkra az anyagmozgatás a legkülönbözőbb területeken speciális feladattá vált, amelyeket az építkezéseken, a szállítmányozásban, a különböző raktározási területeken erre kiképzett szakemberek láttak el. Természetesen a modern időkben ezek az egyszerű eszközök gépi meghajtásúak, amelyeknek hatása többszöröse a valamikor emberi vagy állati erővel mozgatott eszközöknek. A leggyakrabban használt könnyűgépek a targoncák, illetve a különböző emelőgépek, csigasorok, futószalagok. Ezeknek az eszközöknek a működését biztosítja a különböző jellegű, és szintű szakmai képesítést szerzett könnyűgépkezelő.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A könnyűgépkezelő feladata anyagmozgatási és egyéb tevékenységek végzése az ipar és a mezőgazdaság területén. Munkája során olyan könnyűgépeket (emelő, targonca, autóra szerelt daru) használhat, melyekre gépkezelői jogosítványt szerzett. A rakodásra váró árut a rendeltetési helyére szállítja. Feladata az általa kezelt különféle gépek és berendezések működtetése, valamint azok napi karbantartása.

Ez magában foglalja a gépek szennyeződéseinek eltávolítását, a kenési állapot (olajozás, zsírozás) ellenőrzését. Fel kell ismerni a kezelt gépek, berendezések hibáit, és intézkedni azok elhárításáról. A karbantartás feladata a megbízható működés szinten tartása. Biztosítja az üzemeltetéshez kapcsolódó, gazdaságos működés feltételeit, beállításokkal, kisebb-nagyobb javítások elvégzésével. A munkavédelmi előírások részeként gépnaplót vezet. Mivel a könnyűgépek használata gyakran változó helyszíneken történik (pl. építkezések),

gondoskodik az általa kezelt berendezések szakszerű szállításáról, az új telephelyen a rendeltetésszerű használatbavétel feltételeinek biztosításáról.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A könnyűgépkészítő legfontosabb eszköze, azok az elektromos, dízel vagy gázüzemű, motorral meghajtott berendezések, pl. targoncák, emelők, daruk, amelyekkel feladatát végzi. Emellett használnia kell a szerszámokat, melyek segítenek munkaeszköze karbantartásában, javításában, pl. a csavarhúzó, a különböző harapó- és csípőfogók, villáskulcsok, fűrőgép, sarokcsiszoló akkumulátortöltő stb. A mozgatott anyagok rögzítéséhez különféle biztosítóeszközöket, pl. hevedereket, láncokat, ékeket használ. A munkavédelmi előírásoknak megfelelően védőfelszereléseket alkalmaz (acélbetétes bakancs, védősisak, kesztyű). Kapcsolatba kerül a karbantartáshoz szükséges anyagokkal.

Hol végzi a munkáját?

Az egyszerű válasz, hogy mindenhol, ahol anyagmozgatás történik. A könnyűgépkészítő munkavégzésének helyszíne külső illetve részben belső. Például, ha tehergépjárműre kell árut pakolni, akkor kint dolgozik. Léteznek olyan raktárak, hangárok, szerelőcsarnokok, ahol felülről ugyan fedett a terület, de nincsenek oldalfalak, ez az esőtől, hótól ugyan véd, de a hőmérséklet megegyezik a külső hőmérséklettel, ezért a munkaterület gyakran huzatos, szeles. Emellett vannak olyan raktárak, magas raktárak, hangárok és csarnokok is, melyek fűtöttek. Ritkán találkozhatunk belső térben dolgozó targoncavezetőkkel, gondoljunk például a bevásárlóközpontokban dolgozó árurakodókra. Extrém esetben akár hűtőház is lehet a munkavégzés helyszíne.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A könnyűgépkészítői munkafeladat bár emberekkel való közreműködésben történik, mégis a munkát végző többnyire egyedül van, pl. a gépkészítői helyiségben. A munkavégzése során általában azokkal kerül kapcsolatba, akik igénybe veszik szolgáltatásait. A szállítmányozásban egyeztetnie kell a gépkocsivezetőkkel, pl. az általa emelt tárgyak, áruk optimális elhelyezésének feltételeiről a fuvarszközön (tehergépkocsi).

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A szakma nem jár különösen nagy fizikai megterheléssel, mert a rakodási munkát szinte teljes egészében a targonca végzi. Időnként mégis előfordul, hogy kell fizikai munkát is végezni, például az elektromos rakodógépek akkumulátor cseréjekor. Emellett fontos a figyelem folyamatos összpontosítása, a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására. Megterhelést jelenthet nyílt helyen az időjárás (tűző nap, eső, hideg) vagy a nagy hőingadozás (meleg raktárból a téli hidegbe vagy hűtőházból a nyári forróságba). Nagy logisztikai központokban, multinacionális termelővállalatoknál, vámudvarokon nem ritka a huszonnégy órás működés és az ebből adódó négyműszakos munkarend.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A fizikai megterhelésnél említett hőingadozás vagy külső helyszínen végzett munka miatt nagy a kockázata a meghűlésnek és az ízületi bántalmak kialakulásának. A munka során a nagy súlyok emelése és mozgatása miatt nagy a balesetveszély, ezért nagy körültekintést igényel a gépek kezelése. Esetenként termelőüzemekben, összeszerelő csarnokokban a gyártási munkálatok eredményeként magas lehet a zajártalom.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás
- teljes látótér és térlátás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,

- fokozott figyelem.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- tartós kényszerhelyzet,
- zaj,
- fokozott balesetveszély
- több műszakos munkarend.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A könnyűgépezelő szakmában dolgozóknak szükségük van jó térlátásra a mozgatott anyagok pontos elhelyezése érdekében, valamint jó térbeli gondolkodásra a nagy raktárak polcrendszerei közötti eligazodáshoz. Emellett fontos a felelősségvállalás is, amikor gyakran több tíz- vagy százmillió Forint értékű termelőgépeket, árut mozgatnak, mely az esetekben különösen nagy kárt tud okozni a figyelmetlenség, hozzá nem értés.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Az anyagok mozgatásakor fontos néhány természettudományos ismeret (erőkar, súlypont, tömegközéppont, tehetetlenség, forgatónyomaték), ezért előnyös lehet a fizikatudás. A műszaki dolgok iránti fogékonyság kialakulásához, pedig jó alapot adhatnak a technika tantárgyban elért sikerek, eredmények.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Előnyös, ha valaki érdeklődik a gépek, műszaki dolgok iránt. Szereti látni munkája eredményét, szereti, ha jól körülhatárolható, egyértelmű feladatokat kap.

Szakképzés

A könnyűgépezelő szakképesítés célja olyan szakembereket képezni, akik a jogosítványba bejegyzett géptípusokkal, bármely gazdasági ágazatban gépkezelői tevékenységet végeznek.

Előképzettség

A szakképzésben való részvétel feltételei egészségi alkalmasság, 18. életév betöltése, nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség, valamint szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelni.

Képzési idő

A képzés 40 százalékában gyakorlati oktatás folyik. A képzés időtartama 250 óra.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Anyag-, és gyártásismeret, Belsőégésű motorok, Hidraulika és pneumatika, Elektrotechnika, Munkavédelem, Géptípusra vonatkozó szerkezettani ismeretek, Gépkezelési gyakorlat.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

Írásbeli vizsga: anyag- és gyártmányismeret, belsőégésű motorok, hidraulika és pneumatika, elektrotechnika. Szóbeli vizsga: belsőégésű motorok, hidraulika és pneumatika, elektrotechnika, munkavédelem, géptípusra vonatkozó szerkezettani ismeretek.

Gyakorlati vizsga: gépkezelési gyakorlat (a képző szervnél vagy a gazdálkodó szervezet vezetője, esetleg megbízottja által kijelölt gyakorlati vizsgabizottság előtt).

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 31 5256 02

Kapcsolódó foglalkozások

Egyéb nem feldolgozóipari jellegű gépek kezelői,

Építőipari gépek kezelői,

Nehéz gépek kezelői.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Raktári munkás,

Targonca vezető,

Anyagmozgató,

Anyagkiadó.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.